

Wiki-Ed’de Şiir: Öğretmen Adaylarının Şiir ve Şiir Öğretimi Hakkındaki Ön Yargılarını Değiştirmek*

Kadir Vefa TEZEL**
Büşra KİRAZ**

Öz

İngilizce öğretmek için hevesli olan öğretmenleri yetiştiren eğitimciler olarak, öğrencilerimizin genel olarak şiir öğretme fikrinden korktuğunu görüyoruz. Ayrıca, şiirin onların gönderildikleri okullarda kendi alanlarında öğretilmesi istenen en yaygın tür olduğunu da görüyoruz. Kanada ve İngiltere'deki mesleğe yeni başlayan öğretmenleri bir Wiki'de bir araya getiren bu projeye onların şiir öğretme konusunda hissettikleri bazı gerilimleri araştırmak için giriştik. Projeye dahil olan 56 öğretmen adayı tarafından ifade edilen yedi önyargı belirlendi: Öğrenciler şiiri sıkıcı bulmakta ve ona direnç göstermekteydiler; okul hayatları boyunca öğretmen adaylarının tecrübe ettiği şekilde şiir seçkin ve çoğu zaman erişilemezdi; şiir çoğu sınıfta yüzeysel olarak vardır ve zaman kısıtlamaları söz konusu olduğunda İngilizce programlarından kolayca çıkartılabilen bir süs olarak kabul edilir; öğrenciler tarafından yazılan şiiri değerlendirmek zordur; analize aşırı vurgu yapmak şiir öğretiminin çoğu zaman merkezinde yer alır; ve şiir tek başına yapılan bir sanattır. Bu makalenin geri kalanında bu ön yargıların etrafındaki bazı yorumları ve öğretmen adaylarının sözlerinin kendilerinin yaptığı öğretim ve genel olarak şiir öğretimi üzerindeki olası etkilerini ele alacağız.

Anahtar Kelimeler: Wiki, şiir, wiki-ed şiir, şiir öğretimi

Wiki-Ed Poetry’’: Transforming Preservice Teachers’ Preconceptions About Poetry and Poetry Teaching

Abstract

As instructors who prepare aspiring teachers to teach English, we find that our students are often intimidated by the idea of teaching poetry. We also find that it is the most common genre that they are asked to teach in their field placements in the schools. We undertook this project, which brings together beginning teachers in Canada and England on a wiki, to explore some of the tensions they felt about teaching poetry.

Keywords: Wiki, poetry, wiki-ed poetry, teaching poetry

Giriş

Mevcut literatürdeki çalışmalar birçok öğretmenin çeşitli nedenlerle şiir öğretmekten çekindiği görüşünü desteklemektedir (Benton, 1999, 2000; Lockward, 1994; Nichols, 2002; Pike, 2000). Benton, 100 lise öğretmeniyle 1999 yılında yaptığı anketin özetinde Birleşik Krallık'taki birçok öğretmenin “şiir söz konusu olduğunda kendi bilgileri ve öğretme becerileri hakkında bir yetersizlik duygusu hissettiğini”

* Çeviri Makalesi. Eser yazarlarından yazılı izin alınarak çevrilmiştir. Çevirisi yapılan makalenin orijinal künyesi şu şekildedir: Hughes, J., & Dymoke, S. (2011). “Wiki-Ed Poetry’’: Transforming Preservice Teachers’ Preconceptions About Poetry and Poetry Teaching. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 55(1), 46- 56. <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1598/JAAL.55.1.5/full> adresinden erişildi.

** Dr. Öğr. Üy., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İngilizce Öğretmenliği Bölümü, Bolu, tezel@ibu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2636-1221

** Arş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Samsun, busra.kiraz@omu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6855-0752

söyler (s. 521). Üzücüdür ki "bazı çocukların herhangi bir şiir türüyle nadiren karşılaştıklarını" da belirtir. (s.521)

Biri Midlands, İngiltere ve diğeri Ontario, Kanada'da olmak üzere iki İngilizce Yöntemler dersinde yaklaşık 56 öğretmen adayının katıldığı bir ankette de benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarından bazıları ilkokulda veya lisede herhangi bir şiir çalışması yaptığını hatırlayamadığını söylemiş, bazıları ise şiirle ilgili olumsuz deneyimlerinin hikâyelerini, özellikle de şiiri satır satır incelemek zorunda kaldıkları anılarını paylaşmıştır. Öğretmen adaylarından yalnızca birkaçı derslerinde şiirle ilgili olumlu ve geliştirici deneyimler yaşadıklarını paylaşmıştır. Bu durumda birçoğunun şiir öğretme olasılığı konusunda gergin veya endişeli olduklarını söylemeleri şaşırtıcı değildir.

Bu nitel araştırmaya girerken hedeflerimizden biri şiirle ilgili bazı yaygın varsayımları sorgulayarak öğretmenlerin şiir öğretme konusunda hissedebilecekleri rahatsızlığı daha iyi anlamaya çalışmak ve imkânlar dâhilinde gidermeye yardımcı olmaktır. Araştırmamız, Lankshear ve Knobel (2003), Knobel ve Lankshear (2007) ve Gee'nin (2004) çalışmalarının da dâhil olduğu yeni okuryazarlık çalışmaları yaklaşımı içindeki kuramlar tarafından desteklenmektedir. Bu yaklaşım farklı sosyal bağlamlarda gelişen okuryazarlık uygulamaları ve bu uygulamalara ve bağlamlara ilişkin değerler ile ilgilidir.

Wiki-Ed şiir projesinde özellikle dijital şiir metinlerinin nasıl oluşturulabileceğini, şiirleri oluşturanların kullandığı alanları ve dijital iletişimin oluşturma, yansıma, iş birliği ve bireyin eş zamanlı olarak hem yazar hem de okur rolü sergileyebilmesi için sağlayabileceği olanakları araştırmak istedik. Bu şekilde oluşturulan kişiliğin bir yönü yani aday şiir öğretmeni ve onun şiir hakkındaki önyargıları bu makaledeki odak noktamızı oluşturmaktadır.

Şiirin doğası ve şiir öğretiminin zorlukları hakkındaki mevcut literatüre dayanarak bunların öğretmen adaylarımızla ilgili savlarını araştırdık. Aday öğretmenlerin şiir ve şiir pedagojisi hakkındaki düşüncelerinin eğitim aldıkları yıl boyunca nasıl evrildiğini, bir şiir Wiki'sine katılmaları sırasında elde ettiğimiz verileri, dersin öncesinde ve sonrasında yapılan anketlere ve yarı yapılandırılmış görüşmelere verdikleri yanıtlarla birlikte analiz ederek inceledik.

Şiir Wikisi

Öğretmen adaylarının şiir öğretme olasılığından korkma eğiliminde olduklarına dair endişelerine ortak olarak, kendi eğitim fakültelerimizdeki iki İngilizce Öğretim Yöntemleri dersimizde öğrencilerimizin şiir öğretimi ile ilgili endişelerinin bazılarını gidermek amacıyla onları şiir okuma, yazma ve şiir tartışmalarına dâhil edecek bir yıl süreli bir ortak çalışma başlatmaya karar verdik. Kanada ve İngiltere'de ders verdiğimiz için zamansal ve mekânsal engelleri aşacak ve öğrencilerimiz arasında bir diyalog oluşturmamızı sağlayacak dijital bir ortama ihtiyacımız vardı.

Gee'nin (2004) "ilgi alanları" (s. 83) kavramından yola çıkarak şiir hakkındaki bilgi ve deneyimlerini paylaşabilen bir öğrenciler topluluğu oluşturmak istedik. Bunun için de işbirlikçi ve katılımcı fırsatlar sunması ve dijital olarak sağladığı çok çeşitli iletişim olanakları dolayısıyla bir Wiki'de karar kıldık. Öğrencilerin işbirlikçi yazmayı denemelerinin yanı sıra Wiki onu kullananlarının birbirlerinin yazılarını gözden geçirme ve düzeltmelerine izin verdiği için resim, ses ve video eklentileri de ilave edebileceklerdir.

Eğitimciler olarak her iki hizmet öncesi eğitim programımızın bir başka amacının da gerçekleşmesini sağlamak için Wiki'nin imkânlarından yararlanmak istedik: Bu amaç öğretmen adaylarını dijital çağda öğretmeye hazırlamak, kendi öğrencilerinin okul dışındaki okuryazarlık faaliyetlerine aşina olmak ve kullanılan o araçları kendi sınıflarında nasıl kullanabilecekleri üzerinde düşünmekti. Bir Wiki aracılığıyla şiir ve şiir pedagojisini araştırmak öğrencilerimizi yeni bir dijital araçla tanıştırmak için bize olanak sağlarken aynı zamanda onları bu önemli edebi tür hakkında tartışmaya dâhil etmemizi de sağlayacaktı. Bu proje aynı zamanda bu amaçlar için kullanılan bir Wiki'nin destekçilerinin iddia ettiği pedagojik potansiyeli gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğine dair fikir edinmemizi sağlayacaktı (bkz. Knobel & Lankshear, 2007; Richardson, 2006). Okuma yazma eğitimi bağlamında Wiki'lerin kullanımına ilişkin bazı çalışmalar ortaya çıkmaya başlasa da (bkz. Driscoll, 2007; Knobel ve Lankshear, 2009; Knobel ve Wilber, 2009; Luce-Kapler, 2007) eğitimde ne denli etkili olduklarını değerlendirmemiz için daha fazla sınıf temelli araştırmalara ihtiyaç vardır.

Eylül 2007'de her konu için farklı bir "sayfa" içeren bir Wiki alanı oluşturduk ve öğrencileri her birinde yaklaşık yedi katılımcı olacak şekilde sekiz gruba böldük ve İngiliz ve Kanadalı öğrencilerin farklı bakış açıları edinebilmeleri için onları karma gruplara koyduk. Öğrencilerden ilk olarak kendilerini birbirlerine tanıtmaları ve onlarca yıl boyunca akademisyenler ve şairler tarafından yapılan 17 şiir tanımını incelemeleri istendi. Örneğin Auden (1989) bir şiiri "sözel bir araç" olarak adlandırırken, Coleridge (1827/1990) şiiri "en etkili şekilde dizilmiş en iyi kelimeler" olarak tanımlar ve daha yakın zamanda Grotz (2005) şiiri "felsefenin makyaj yapan kız kardeşi" olarak betimler (diğerleri için Şekil 1'e ya da [wiki-ed-poetry.pbworks.com/ Poetry+Definitions+and+Tastes](http://wiki-ed-poetry.pbworks.com/Poetry+Definitions+and+Tastes)'e bakınız).

Şairler ve diğer yazarlar tarafından tanımlandığı haliyle şiir:

- "Sözel bir araç" (W.H. Auden, 1968)
- "Güçlü yaşlı adam" (Horner, 1999)
- "Kelimelerden bir örgü" (George Steiner, 1978)
- "En etkili şekilde dizilmiş en iyi kelimeler" (Samuel Taylor Coleridge, 1827)
- Şiir okuyucusundan "bambaşka bir dikkat toplama çabası ister" (D.H. Lawrence, 1927)
- "Şiir zihne kalp yoluyla ulaşındır" (R.S. Thomas, 2002)
- "Şiir ya hayat vasıtasıyla ışık saçan dildir ya da dil vasıtasıyla ışık saçan hayattır" (Peter Porter, 1995)
- "Şiir felsefenin makyaj yapan kız kardeşidir" (Jennifer Grotz, 2005)
- "Şiir enerjidir; enerji depolayan ve enerji veren bir araçtır" (Miroslav Holub, 1990)
- "Şiir görünmeyeni görünür kılandır." (Nathalie Sarraute, 2002)

Şekil 1. Şiir Tanımları

Katılımcılar tüm tanımları okudular, şiirin ne olduğu ve ne yaptığına dair kendi fikirlerine en yakın olan tanımları diğerleriyle paylaştılar ve onu neden seçtiklerini açıkladılar. İki hafta sonra en sevdikleri şiirleri gruplarıyla paylaştılar ve o şiirlerin beğendikleri yönlerinden ve onlara duydukları kişisel yakınlıklarından söz ettiler. Paylaşılacak amacıyla en fazla İngiliz şairler tarafından yazılan eserler tercih edildi- özellikle Romantik şairler- ancak birkaç kişi 17. yüzyıl şairleri George Herbert ve Samuel Butler'ın ve D.H. Lawrence ve W.H. Auden gibi 20. yüzyıl şairlerinin şiirlerini paylaştı. Amerikalı şairler T.S. Eliot, Poe ve Frost da İngiliz ya da Amerikalı olmayan yegâne şair olan Şili'li Pablo Neruda ile birlikte popüler olanlar arasındaydı. Eserleri paylaşılan kadın şairler ise Christina Rossetti, Sylvia Plath, Carol Ann Duffy ve Jamaika doğumlu Kanadalı dub şairi Lillian Allen'di.

Sonbahar boyunca, aralık ayına kadar öğrenciler üniversitede düzenlenen her şiir atölye çalışmalarındaki etkinlikler temelinde birkaç şiir yazdılar. Bunlar Wiki'de paylaşıldı. Öğrenciler istendiğinde birbirlerine olumlu destek, yapıcı dönüt sağladılar ve yönlendirmede bulundular. Dönütlerinde çok kibar, kayda değer değişiklikleri önermede ise oldukça isteksiz olduklarını fark ettik. Taslak bir çalışmaya müdahale etmede artık daha rahat olup olmadıklarını görmek için bir ortaokul öğrencisi tarafından yazılan bir dijital şiiri koymaya karar verdik ([wiki-ed-poetry.pbworks.com/Intervening+in+a+student's+draft+work+\(Week+of+Ekim + 27th\)](http://wiki-ed-poetry.pbworks.com/Intervening+in+a+student's+draft+work+(Week+of+Ekim+27th))). Güz dönemini, yayınladığımız bir resmi temel alan işbirlikçi yazma ile tamamladık (wiki-ed-poetry.pbworks.com/Collaborative+Writing). Taslak şiir yazmak ve düzenlemek için Wiki'nin ortak kullanımı üzerine olan bu araştırmamız başka bir makalede daha ayrıntılı olarak sunulmuştur. (Dymoke ve Hughes, 2009)

Kış döneminde, öğrencilerden ilk gönderdikleri okullarda şiir öğretimi ile ilgili öğrendikleri, (a) şiir öğretiminin yapılması ile ilgili konular ve (b) şiir metninin sınıfta/müfredatta nasıl kullanıldığına dair eleştirel görüşlerini belirtmelerini isteyerek (bkz. Şekil 2) dikkatimizi şiir pedagojisine çevirdik. Varsa şiir öğretim deneyimlerini paylaşmalarını da istedik. Sonraki haftalarda öğrenciler web siteleri, kitap adları veya hazırladıkları ders planları şeklinde şiir kaynakları paylaştılar. Ayrıca şiirle ilgili ölçme ve değerlendirme konularını tartıştılar.

Şiir Pedagojisi

en son PBworks tarafından düzenlendi

2 yıl önce

1) İlk gönderildiğiniz okulda şiir öğretimi hakkında ne öğrendiniz?

a) şiir öğretiminin yapılması ile ilgili konular

b) şiir metinlerinin sınıfta/müfredatta nasıl kullanıldığına dair eleştirel düşünceleriniz

2) gönderildiğiniz okullarda şiir öğretme fırsatınız olduysa, Eğitim Fakültesi'nde size verilen fikirleri kullandınız ya da uyarladınız mı? Eğer öyleyse, lütfen ne yaptığınızı ve bunların nedenli başarılı olduğunu paylaşınız.

Herkese merhabalar!

Mutlu yıllar! Umarım 2008 hepiniz için iyi bir yıl olur. İşte sorularla ilgili düşüncelerim. Siz ne düşünüyorsunuz?

Gerçekten şanslıydım çünkü gönderildiğim son iki okulda İngilizce öğretiyordum. Aslında 8. sınıfta bir şiir ünitesi öğrettim (üzgünüm Janette) ve 11. sınıfta bazı kısa dersler verdim. Bana göre, gördüğüm sorunlardan biri, öğrencilerin gerçekten kendilerini "şiiri anlamaya" kaptırılmış olmaları. Bir şiirin sadece ne hakkında olduğunu anlatmak yerine tüm niteliklerinden bahsetmenin gerçekten önemli olduğunu düşünüyorum. Şiir yazma konusunda daha çok konuşmak istiyorum. Öğrencilere bakarak yazacakları, ilham olarak kullanacakları şiirler vermeyi gerçekten yararlı buldum, çünkü bu onların odaklanmasına yardımcı oldu. Janette'in "Geldiğim yer" şiirini kullanma fikrini ödünç aldım çünkü öğrencilerimin çoğu Kanada'ya yeni gelmişti. Bu şiir bana ve sınıf arkadaşlarına kendi hayatlarını anlatmaları için bir fırsat verdi. Bu uzun şiiri işlemeden önce kısa yazma çalışmaları yaptırдыm. Örneğin, "bir nesne hakkında yazma" alıştırmaları yaptık. Esasen öğrenciler sınıftaki bir nesneyi isimlendirmeden onu tarif etmek için yazma yaptılar. Öğrencilere betimsel ifadeler kullanmalarını, 5 duyularını kullanmalarını ve hatta nesneye bir kişilik vermeyi düşünmelerini söyledim. Onlara "Kapı kolu konuşabilseydi hayatı hakkında size ne söylerdi?" gibi sorular sordum. Ürettikleri işlerden gerçekten etkilendim; öğrenciler paylaşmayı gerçekten çok sevdiler. Ayrıca öğrencilerin dergi ve gazetelerden kelime ve ifadeler keserek buluntu şiirler yaratmalarını sağladım. Bu büyük bir başarıydı çünkü bunu bir oyun ya da bulmaca olarak gördüler ve bence bunu daha az ürktücü buldular çünkü kelimeleri kendi kafalarında yaratmak zorunda değillerdi. Daha somut bir iş yaptılar. Şiir öğretirken, öğrencilere dil ile oynama ve deneme fırsatı vermemizin ve her yazdığımızda şaheser yaratmaya çok fazla vurgu yapmamamız gerektiğini düşünüyorum.

Şekil 2. Şiir Pedagojisini Tartışma

Yöntem

Bu makalenin amaçları doğrultusunda, öğrencilerin şiirle ilgili önyargılarına ilişkin analizimizi onların seçtikleri şiir tanımları ve hem öğrenci hem de aday öğretmenler olarak şiirle ilgili sahip oldukları deneyimler hakkındaki tartışmalarına odaklıyoruz. Öğrencilerin algıları, çeşitli nitel yöntemler, yani seminer tartışma notları, öğretmenler tarafından oluşturulan ve düzenlenen dijital eserler, katılımcılar tarafından Wiki'de yapılmış yorumlar ve yazılı dönütler, ders öncesinde ve sonrasında uygulanan anketler, yarı yapılandırılmış görüşmelerin yazılı metinleri ve seçilen katılımcılarla oluşturulan küçük odak grupları gibi çeşitli nitel yöntemler kullanılarak içeriden araştırma (Lankshear & Knobel, 2003) yoluyla elde edildi.

Bu yöntemlerin her biri aracılığıyla toplanan veriler ilk olarak her bir araştırmacı tarafından bağımsız kodlama kullanılarak analiz edildi. Ortaya çıkan bu kodlar paylaşıldı ve yanıtlar daha sonra her iki araştırmacı tarafından kaydedildi. Bizler kurumlarımızın etik kurallarına uymaya özen gösterdik ve gizliliği korumak için verileri anonim olarak tuttuk. Katılımcılardan izinleri istendi ve yorumlarının yayınlanması için izin alındı. Wiki'yi oluşturan iki üniversite hocası da araştırmaya katıldı.

İçeriden öğrenen araştırmacının doğası (Davies & Merchant, 2007; Lankshear & Knobel, 2003) bazı sorunlar yaratmaktadır. İkimiz de öğrencilerin mesajlarına yorum yaparken, eğitmen, değerlendirici ve araştırmacı olarak diğer rollerimizin ve deneyimlerimizin etkisinin olacağını oldukça bilincindeydik. Bunları bir kenara bırakmaya çalıştık ancak onlar kaçınılmaz olarak bizim yanıtlarımızı ve diğer katılımcıların yanıtlarımıza nasıl tepki verdiklerini ve onları nasıl karşıladıklarını etkilediler.

Verilerin analizi yoluyla, projeye dahil olan 56 öğretmen adayı tarafından ifade edilen yedi önyargı belirledik. Öğretmen yetiştirme programlarımıza girerken öğretmen adaylarımızın çoğunlukla şu inanç ve endişeleri paylaştıklarını gördük: Öğrenciler şiiri sıkıcı bulmakta ve ona direnç göstermekteydiler; okul hayatları boyunca öğretmen adaylarının tecrübe ettiği şekliyle şiir seçkinci ve çoğu zaman erişilemezdi; şiir çoğu sınıfta yüzeysel olarak vardır ve zaman kısıtlamaları söz konusu olduğunda İngilizce programlarından kolayca çıkartılabilen bir süs olarak kabul edilir; öğrenciler tarafından yazılan şiiri değerlendirmek zordur; analize aşırı vurgu yapmak şiir öğretiminin çoğu zaman merkezinde yer alır; ve şiir tek başına yapılan bir sanattır. Bu makalenin geri kalanında bu ön yargıların etrafındaki bazı yorumları ve öğretmen adaylarının sözlerinin kendilerinin yaptığı öğretim ve genel olarak şiir öğretimi üzerindeki olası etkilerini ele alacağız.

Bulgular

Ön Yargı 1: "Şiir Sıkıcıdır"- Öğrencilerin Şiire Direnç Göstermesi

Az sayıda öğretmen adayı şiirden hoşlandıklarını ve hatta "sevdiklerini" bildirmelerine rağmen, çoğunluk şiirin okulda sevilen bir tür olmadığını belirtmiştir. Aşağıdaki ifadeler çoğu öğretmen adayının görüşlerini temsil etmektedir:

"Şiir, lisans dersimde daima mevcuttu, ancak onu asla çok ilgi çekici bulmadığımı itiraf etmeliyim."

"Lisans dersimdeki şiirlerin bazısı son zamanlarda okuduğum kitapların bazılarında daha uzundu ve bundan dolayı kendimi biraz sıkılmış hissettim."

"Romantikler (olası Keats istisnası dışında) beni bir bedbahtlık ve can sıkıntısı duygusuyla dolduruyor. Kısacası, ben şiir hayranı değilim."

Bir öğrenci, "biraz şiir yapma" zamanının geldiğini duyuran ve bundan en az öğrencileri kadar hoşlanmayan ancak "üstesinden gelmeleri gereken bir şey olduğunu" ekleyen öğretmenin hikâyesini paylaştı. Belki de öğrencilerin şiire yönelik olumsuz olduğu iddia edilen tutumları, öğretmenin tutumundan ve bir şiir ünitesi ya da biraz şiir yapmanın zamanının geldiğini sınıfa duyururken şiir hakkında aksettirdiklerinden kaynaklanmaktadır. Aday öğretmenlerden biri, öğretmen şiire olumlu ve coşkulu bir tavırla yaklaşmazsa, öğrencilerden de bu konuda olumlu ve hevesli olmalarının beklenemeyeceğini belirtti.

Öğretmen adaylarının şiire karşı hissettikleri duygular hakkındaki dürüstlükleri ve açık sözlülükleri (yedi önyargı ile örneklendiği üzere), en başından itibaren görüşlerini Wiki alanında paylaşma konusunda rahat olduklarını gösterdi. Şiirle ilgili olumsuz okul deneyimleri hakkında açıkça konuşmalarına rağmen, derslerinde şiire karşı daha coşkulu bir tutum sergileyerek, öğrencilerini nasıl olumlu etkileyebileceklerine de değinerek sohbeti ilerlettiler. Şiirin kendi öğrencileri tarafından nasıl olumsuz karşılanabileceğine ve yeni öğretmenler olarak bu algıya nasıl karşılık verebileceklerine dair farkındalıkları, mesleki gelişimlerinde önemli bir ilk adıma işaret etti.

Ön Yargı 2: Şiir Seçkinler İçindir

Şiirle ilgili web sitelerinin çoğalması şiire erişimi kolaylaştırırsa da Batı dünyası kamuoyunda şiir kesinlikle ya akademisyenler ve edebiyatın seçkin isimleri tarafından çalışılacak yüksek prestijli bir sanat dalı ya da Benton'un tanımladığı gibi "oldukça sıra dışı, kesinlikle normal hayatın akışı dışında kalan ya esrarlı ve bundan dolayı nadiren başvurulana, ya da gülünç, alay konusu" bir şeydir (Benton, 2000, s. 522).

Bu kaygı Wiki projesinin ilk aşamalarında öğretmen adaylarının şiir tanımlarına ilişkin tartışmalarında ortaya çıktı. Şiir "kibirli", "gösterişçi" ve "kendini beğenmiş" olarak tanımlandı. Bir öğretmen adayı şöyle yazdı: "Bir bütün olarak baktığımda şiirle ilgili sıkıntılımdan bir tanesi çok değerli görünebilmesidir." Bir başka aday öğretmen, "Bazı insanların şiiri iddialı ve gizem dolu bir intiba yaratmak için bir dayanak olarak kullanmaları bende güvensizlik duygusu uyandırıyor" dedi. Üçüncü bir aday, "Dürüst olmak gerekirse, kanımca ya 'şiir sevenler kulübündesin ya da değilsin' diyerek durumu özetledi.

Bu farklı sorunun en azından kısmen çözümünü, anlaşılır bir dille yazılmış ve öğrencilerin yaşamlarıyla alakalı şiirler seçme ile çözülebilir. Şiir tercihleriyle ilgili tartışmasında bir katılımcı, hip-

hop'un bir şiir biçimi olarak, tipik olarak şiir listelerine dâhil edilen klasiklerden "daha uygun" bir başlangıç olabileceğini öne sürdü. Aday öğretmen şunları yazdı:

"Sınıfta bu ilişkinin bir kısmını incelemeyi umuyorum- dikkatli olmam gerektiğinin de farkında olarak! Belki ileri seviyede bir çalışma - Keats'in 'On Melancholy' ve Jay-Z'nin '9 Problems'ının eleştirel bir karşılaştırması. Bunun gerçekten işe yarayacağını düşünüyorum."

Bu öğretmen adayının yaptığı yorumlar meslektaşlarından aşağıdaki gibi çok sayıda yanıt gelmesine yol açtı:

"Hip-hop'un olası bir şiir türü olması fikrine bayılıyorum. İnsanlar sıklıkla John Lennon, Bob Dylan gibi sanatçılardan müzikal şairler olarak bahseder; bence bu rap yıldızları için de geçerli. Benim tarzım bir müzik olmasa da onların sözleri yazma ve modern yaşamla ilgili gözlem yapma tarzlarına hayranlık duyuyorum. (Benim deneyimlerime göre) okullarda gördüğümüz şiir (her ne kadar takdir edilmesi gerekse de) günümüz modern öğrencileri için her zaman o denli heyecan verici veya uygun olmadığından, öğrencilerin bu fikir sayesinde gerçekten şiirle yakında ilgilenmelerini sağlayacağını düşünüyorum. Bazı öğrenciler açısından şiir bir imaj problemi yaşıyormuş gibi görünüyor, bu yüzden mevcut İngilizce öğretmenlerinin şiir çalışması yapmak için rap ya da şarkı sözlerinin kullanımı hakkında ne düşündüğünü bilmek isterim."

Öğretmen adaylarının hem içeriği (ne öğreteceklerini ya da öğretebileceklerini), hem de pedagojiyi (nasıl öğreteceklerini) tartıştıklarında öğrencileri için şiiri anlamlı hale getirme düşüncesi tekrar tekrar ortaya çıktı. Birçok katılımcı sunduğu etkileşim sayesinde şiir türünü öğrencilere daha uygun hale getirmenin bir yolu olarak şiir incelemesi için bir Wiki kullanma fikrini de destekledi. Şiir öğrenmeye ek olarak, böyle bir "ortak ilgi alanı" (Gee, 2004), öğrencilerimizin sınıf dışında meşgul oldukları sosyal alanların özelliklerinin tümü olan "katılımı, iş birliğini, uzmanlığın dağıtımını ve dağılımını ve ilişkiliği" (Knobel ve Lankshear, 2007, s. 207) teşvik etti.

Ön Yargı 3: Şiir Erişilemezdir

Şiirin erişilemez olduğu düşüncesi, Wiki yazışmalarında birkaç kez gündeme getirildi. Bir öğretmen adayı şunları yazdı:

"İtiraf etmeliyim ki hiçbir zaman büyük bir şiir hayranı olmadım ve mümkün olan her fırsatta onun yerine bir oyun veya roman hakkında yazı yazmayı tercih ettim. Sanırım bunun nedeni, onu erişilebilir bulmamam ve çoğu zaman nereden başlayacağımı bilmemdir!"

Bir başkası, "Şiir söz konusu olduğunda kesinlikle kendimi bilgili olarak görmem -şiiri her zaman biraz eskimiş bir sanat türü olarak görmüşümdür" dedi. Bir öğretmen adayı, kendi düşüncesini Baldwin'in şiiri (1959, s. 140) "yapboz bulmaca" olarak tanımlamasıyla özdeşleştirdi ve şunları söyledi:

"Bu, şiirin belirli kısımlarının veya yapbozun belirli parçalarının tüm okuyucular tarafından yardimsız olarak anlaşılamayabileceği halde, tüm parçalar yerine konulduğunda, tam bir bütün veya yapboz olarak, şiirin anlattığı hikâye ya da şairin aktarmaya çalıştığı mesaj ve duygular açısından güçlü bir zihinsel resim oluşturduğunu gösterir. Bu nedenle insanların şiirden çıkardığı anlamların o dönemdeki duygu ve düşüncelerine, şiire dâhil ettikleri yaşam deneyimlerine ve kişisel tercihlerine bağlı olduğuna inanıyorum."

Şiirin "büyüklü ve gizemli" doğası, kısmen, onu kendisine kucak açanlara çok çekici yapan şeydir. Ancak "gizem" kesinlikle bazı öğretmen ve öğrencilerin şiirden korkmasının da nedenidir: Tarifi güç, anlaşılması zor, "sınıfta öğrencilere dayatılan kasten çetrefilli hale getirilmiş, öğrencilerin çözmek zorunda oldukları bir tür gizli şifre" olarak görülür. (Nichols, 2002, s. 2)

Şiir, birçok insan için çekiciliğinin bir parçası olan belirli bir gizeme sahip olsa da korkulacak bir şey değildir. Araştırma sonrası yapılan ankette öğretmen adaylarının çoğu öğrencileri şiirle buluşturmak için Wiki'nin bir araç olarak kullanımından bahsetmiştir. Bir aday öğretmen "Wiki'nin şiiri kendi günlük yaşam alanına getirerek daha erişilebilir hale getirdiğini" yazmıştır. Bir Wiki, öğrenmeyi fiziki sınıf ortamının zamansal ve mekânsal sınırlarının ötesine taşır, ayrıca öğrencilerin şiiri çok daha geniş bir kitleyle tartışmalarına da olanak tanır.

Önyargı 4: Şiir Bir Süstür!

Benton (2000) milli bir müfredatın ve standart testlerin İngiltere'de şiir öğretimi üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu incelemiştir. Değerlendirme baskılarıyla kısıtlanan öğretmenler için en önemli faktörün zaman eksikliği olduğu sonucuna varmıştır. İngiltere'de 16 yaşındaki öğrencilerin girdikleri

sınavlarda şiir okuma ve analiz etmeye verilen önem nedeniyle şiir yazmak o kadar önemli görülmemektedir. Öğretmenler zaten "sıkışık bir müfredatta" bir süs olarak algılanan şiir yazmaya zaman ayırmak yerine öğrencilerini bu testlere hazırlamak için baskı hissettiklerini söylemişlerdir. (s.84)

Ontario bağlamında, Ontario Orta Dereceli Okullar Okuryazarlık Sınavında (OSSLT) ise şiire hiç yer verilmez. Sınav, amaçlı olarak disiplinler arası müfredata dayalıdır ve belge, broşür, bilgilendirici metin ve biraz da kısa kurmaca yazın gibi uygulamalı yazma biçimlerini içerir. Örneğin, 2008 OSSLT sınavında, öğrencilerden bir özet, bir görüşü ifade eden bir dizi paragraf, bir haber metni ve bilgilendirici bir paragraf yazmaları istenmiştir. Bugüne kadar şiir metni kullanılmamış olup, bakanlık tarafından sağlanan örnek materyallerde de şiir örnekleri yer almamaktadır.

Bu araştırmaya katılan öğretmen adaylarının çoğu, okul hayatları boyunca şiirin yüzeysel olarak var olduğunu teyit ettiler. Bir tanesi şunları yazdı:

"Sanırım çoğu derste şiire genellikle sadece değiniliyor ve geçiştiriliyor. Şunu biliyorum ki, birçok İngilizce öğretmeni şiir öğretmekten korkuyor." Diğer ikisi şöyle yazdı: "Üniversitede şiiri hiç detaylı ele almadık" ve "maalesef şiir eğitimim neredeyse hiç olmadı, lisede hiç şiir eğitimi almadım, aldıysam da kesinlikle hatırlamıyorum."

Bir başka öğretmen adayı, şiirle temasının sınırlı olması nedeniyle şiir projesi hakkındaki endişesini dile getirdi:

"Lisans sırasında şiir çalışmak için pek fırsatım olmadı, bu yüzden bu derste işlenen şiir unsurları konusunda hem heyecanlı hem de biraz endişeliyim."

Şiir hakkında çok az deneyime sahip olduklarından dolayı bir şiir projesine katılma konusunda bariz endişe duymalarına rağmen katılımcılar kendi öğretim programlarına şiiri dâhil etmenin önemini kabul ettiler. Şiir türünün algılanan önemine rağmen şiir yazmak lisede sıkça yapılan bir etkinlik gibi görünmemektedir. Şiir yazmaya dikkat edildiği zaman bazı öğretmen adaylarımız okullarda öğrencilere belirli bir türde şiirler verildiğini ve öğrencilerden o şiirlerde bırakılan boşluklara uygun sözcükleri yerleştirme eğiliminin olduğunu gözlemlemişlerdir.

Öğretmen adaylarımızın (hem öğrenci hem de hizmete başlamamız öğretmenler olarak) çeşitli okullardaki gözlemlerinden yola çıkıldığında öyle görünüyor ki nazım biçimlerine odaklanan "bir şiiri seçkisi yarat" yaklaşımı genellikle roman incelemelerinin arasına veya önemli değerlendirme sınavlarının ardına planlı olarak konumlandırılmaktadır. Seçki işi ise öğretmen adaylarının stajları sırasında sıklıkla işlemeleri gereken bir konu gibi görünmektedir. Bu yaklaşım sadece şiirin müfredatta marjinalleştirilmiş yerini belirtmekle kalmamakta, aynı zamanda okul öğrencilerinin şiirin diğer türler kadar önemli olmadığı konusundaki algılarını da güçlendirmektedir.

Önyargı 5: Öğrencilerin Yazdığı Şiirleri Değerlendirmek Zordur

Benton'un (1999) anket çalışması öğrenci yaratıcılığını değerlendirmenin *yürünemeyecek kadar kaygan bir zemin* olduğunu gösterdi. İstisnasız olarak çalışmamızdaki her öğretmen adayı şiiri değerlendirmenin zorluklarından bahsetti ve öğrencilerin çalışmalarını usulüne uygun olarak değerlendirmek zorunda kalmayla ilgili endişelere işaret etti (bkz. Şekil 3). Bir öğretmen adayı şöyle yazdı: "Başka insanların şiirlerini anlam açısından değerlendirmekte zorlanıyorum; bu yüzden biçim ve yapıya takılma eğilimindeyim çünkü bunlar güvenli." Bir başka katılımcı, "Öğretmenlerin bu faaliyetler için bir puanlama şeması/değerlendirme listesi oluşturmada sorun yaşadığını da düşünüyorum" dedi.

Kırmızı Değerlendirme Aracı

En son Meghan tarafından 1 yıl önce düzenlendi
Sayfa geçmişi

Bence bu konuda sadece biçimlendirici değerlendirme mümkün olacaktır. Bir konu sonu ödevi olmadığı ve bu bir başlangıç dersi olduğu için.

Öğrencilerin şiir türleri hakkında neler öğrendikleri konusunda bilgi edinmek bu konuda çözüm olacaktır diye düşünüyorum; bu bir *günün düşüncesi* aracılığıyla yapılsa da eğer daha fazla zaman olsaydı, onların bu konu hakkında sınıf olarak konuşmalarını sağlamak ta faydalı olurdu.

Daha fazla zamanın mümkün olduğu varsayımıyla (benim stajdaki deneyimime göre 7. sınıf dil becerileri ilk ders saatindeki sınıfta yapılır ve o derste biraz esneklik mümkündür), sanırım öğrencilerin o dersteki gruplarında kalmalarını sağlayacağım (masaları ve sandalyeleri taşımadan önce) ve onlara baktıkları şiir türü hakkında sorular soracağım. Bunun öğrencilerin uygulanan yapboz öğretme stratejisine göre kendilerini ifade etmelerini sağlayacağını düşünüyorum.

Alternatif (veya ek) olarak, gruplardan, ilk ders saatindeki grupların her üyesinin diğer sınıf arkadaşlarını kendi şiir türlerinin en iyisi olduğuna ikna etmeyi deneme fırsatına sahip olacağı, en sevdikleri şiir türünü seçmelerini isterim. Sınıf oylaması yapmak, öğrencilerin ilgi alanlarının neler olduğu konusunda daha fazla dönüt elde etmeye olanak verecek ve nedenlerin karşılaştırılması ve gerekçelendirilmesi tartışmalarını teşvik edecektir.

Sarah Tolley (I/S 2)

Sarah, tamamen katılıyorum! Öğrenciler öğretim sonrası verilen özetleyici bir ödev yapmadıkları için biçimlendirici bir değerlendirme yapılması gerektiğine tamamen katılıyorum. Onları neye göre değerlendireceğin konusunda doğru yolda olduğunuza inanıyorum; *bir günün konusu* onların bir gerçeği hatırlayıp yazıya dökmelerini temin etse de öğrencilerin bilgileri benim sınıfımda keyfine vardığım tarzda akıllarında tutmalarını garanti etmez.

Öğrencilere en çok hangi tür şiirden hoşlandıklarını sorma fikrini gerçekten beğendim Sarah! Bunu önerme şeklini beğendim çünkü öğrencilerin İngilizce müfredatındaki birçok unsuru kullanmalarını sağlar! Onları, belirledikleri şiirin neden en sevdikleri şiir olduğu konusunda eleştirel düşünmeye zorlar ve grup üyelerini ikna etmeye çalışırken sohbetimsi bir "tartışmayı" teşvik eder. Grupların her birini bir "tür" şiire baktırıp, o "tür" içinden en sevdikleri şiiri seçtirip, bu fikri daha ileriye götürüp götürmediğini merak ediyorum. Bence bu kısa sunum türü olarak ilginç olabilir.

Şekil 3. Şiir Değerlendirmesini Tartışmak

Şiir projesinin sonunda bir öğretmen adayı Wiki topluluğuna bir yazar olarak katılmanın "şiirin son derece kişisel doğasını ve öğrencileri bir sınıf ortamında yazmaya ve dünyalarını paylaşmaya teşvik etmenin doğasında var olan zorluk hakkında derinlemesine düşünmesine neden olduğunu" yazdı. Her ne kadar herkesin görüşlerini ve çalışmalarını paylaşırken kendilerini rahat ve güvende hissedecekleri işbirlikçi bir Wiki topluluğu oluşturmak için çok çalışsak da katılımcıların çoğunda hala önemli miktarda endişe vardı.

Bu rahatsızlığı biraz olsun gidermek için Wiki'ye bir öğrenci şiiri koyduk ve öğretmen adaylarından bunu nasıl değerlendirebileceklerini tartışmalarını istedik. Açıkçası tartışma çok geneldi ve yalnızca bir kişi yanıtında gönderilen öğrenci şiirine doğrudan atıfta bulundu. Genel olarak öğretmen adayları biçimlendirici bir değerlendirmede öğretmen, öğrenci ve akran dönütleri girdileri arasında bir denge olması gerektiği konusunda hemfikirdi. Ürün yerine süreç vurgusu da öğretmen adaylarının tartışmalarında yinelenen bir konuydu. Birkaç öğretmen adayı öğrencilerin yazmalarının gelişimini desteklemek için öğretmen ve öğrencinin bir araya geldiği dönüt verme görüşmelerinin kullanılmasını savundular. Aşağıdaki yorumda belirtildiği gibi, değerlendirme sürecinde dönüt verme görüşmesinin öğrencilere ve öğretmenlere yardımcı olacağını düşündüler:

"Yaratılmış bir eser olduğu için, meslektaşlarımdan çoğunun da bahsettiği gibi değerlendirmesi oldukça zor. Öğrenciyle yazdıkları hakkında bir dönüt verme görüşmesi yapmanın ve ondan yazdıklarıyla ilgili düşüncelerini yazmasını istemenin, şiire not vermede ve öğrenmenin değerlendirmesini tamamlamada öğretmene rehberlik edeceğini düşünüyorum. Ayrıca, akran değerlendirmeleri de oldukça önemlidir, çünkü öğrenciler kendi çalışmalarındaki hataları fark edemeyebilir, ancak bir akranın eserini objektif olarak değerlendirebilirler. Bu alıştırmaya onlara kendi eserlerindeki hataları düzeltmelerinde yardımcı olacaktır, çünkü (İngiliz okul sisteminde) 4. seviyeye ne kadar yakın olduklarına karar vermek için hatalarını arama ve onların rubriklerdeki karşılıklarını görme şansı elde ederler."

Bu gönderinin gösterdiği gibi hem biçimlendirici hem de düzey belirleyici değerlendirme için rubriklerin kullanımı hakkında wiki tartışması vardı. Katkıda bulunanlar şiiri değerlendirmek için rubrik kullanımını teşvik etseler de rubrikte hangi kriterlerin kullanılacağı konusunda çok kararsızlardı. Yaratıcılığın doğası ve tanımı ve değerlendirme sürecinde nasıl parçalara ayrılacağı konusunda önemli tartışmalar oldu.

Öğrencilerin şiirlerini değerlendirme konusunda kişisel yetenekleri veya kendilerine olan güvenleri konusundaki endişelerine rağmen, öğretmen adaylarının bu alandaki yeterlilik seviyesinden etkilendik. Şiir yazmanın amaçlarını herkese hatırlatmak amacıyla bir öğretmen adayı şunları yazdı, "Öğrencilerin sürece alışmaları için notlandırılmayacak şiir yazmaları önemlidir. Öğrencilerin notlar konusunda endişelenmek yerine yazma becerilerini geliştirmeye odaklanmaları doğru olacaktır." Bu yorum odak grup tartışmalarında geniş çapta desteklenmesine rağmen, konu hızla "sınıfın gerçekliği" olarak tanımlanan şeye geri döndü. Bir kişi şu yorumu yaptı:

"Yaratıcı çalışmayı "değerlendirme" konusunda çelişkide kalırken, bunu yapmak zorunda olduğumu düşünmeden yapamıyorum: Bu benim işim olacak. Yaratıcı bir yazma kursu öğretirsem, öğrencilerin eserlerine bir sayı/harf notu vermem gerekmeyecek mi?"

Öğrenci şiirini Wiki'de yayınlamak ve adaylarımızdan bunu nasıl değerlendirebileceklerini düşünmelerini isteyerek, başkalarıyla paylaşabilecekleri bir değerlendirme aracı oluşturmak için kendi küçük gruplarında iş birliği yapacaklarını ummuştuk.

Tartışma genel bir seviyede kalmasına rağmen, bu ödev ölçme ve değerlendirme ilkeleri hakkında çok sayıda yorum yapılmasına neden oldu ve bizlerin, onların eğitmenleri olarak, dikkatimizi nereye odaklayacağımızı belirlememize yardımcı oldu. Öğretmen adaylarının yaratıcı eserleri değerlendirme konusundaki tartışmalarından ve kaygı düzeylerinden yola çıkarak, genel olarak yazmanın ve özel olarak ise şiir yazmanın ölçme ve değerlendirmesine daha yakından bakmak için yüz yüze ek ders yapmaya ihtiyacımız olduğu sonucuna vardık.

Önyargı 6: Analiz Şiiri Anlamanın Temelinde Var

Hemen ya da sadece bir şiirin anlamına odaklanmada sorunlar vardır. Ne yazık ki şiir çalışmaları genellikle şiirin anlamına veya idrak edilmesine odaklanır. Bu çalışmadaki öğretmen adayları anlama aşırı vurgu yapma konusundaki endişelerini dile getirdiler. Bir öğretmen adayı gönderildiği okullardan birindeki deneyimi hatırlayarak şunları söyledi: "Öğrencileri 'doğru' yorumlarla beslemeye yönelik kişisel düzeyde şiiri incelemek için gerçek bir girişimde bulunmadan, edebi teknikler ve anlam hakkında kapsamlı notlar almalarını sağlayan- iç karartıcı bir eğilim fark ettim." Bir başkası şunu yazdı:

"Eğer şiir öğretmek emek harcamaya değerse, biraz bilgisiz olmama rağmen bence bu 'anımları anlamaktan' çok daha fazlası olmalıdır. Bu şiiri takdir etme ve kelime anlamlarının ötesindeki anlamı anlama becerilerinin geliştirilmesiyle ilgili olmalıdır."

Bazı katılımcılar şiiri "parçalara ayırıp inceleme" eğilimi hakkında yorum yaptı ve bunun sonunda alınan hazzı azalttığını ve "şiiri öldürdüğünü" savundu.

Şiirin aşırıya kaçan analizi tatsız bir deneyim olsa da detaylı bir okumanın hala arzu edilir ve kendi içinde zevkli olduğu açıktır. Bir öğretmen adayının sözleriyle ifade etmek gerekirse, "Şiir incelemeye çeşitli açılardan yaklaşmak, onu yorucu hale getirmemek ve eğlenceli tutmak, öğrencilerin şiiri parçalara ayırmak yerine incelemelerine izin vermek önemlidir."

Wiki'ye koyduğumuz öğrenci şiiri, görüntü, ekranda kısa metinler ve ses kullanımını birleştiren dijital bir şiirdi. Şiir içerik kadar şekle de dikkat edilmesi gerektiği konusunda bir tartışma başlattı. Odak grup tartışmalarına katılan adaylar, bunu öğrencilerin kendilerine anlamlı gelen bir üslupta şiir türüyle

nasıl etkileşim içinde olacakları ve onunla “eğleneceklerine” bir örnek olarak gösterdiler. Wiki, öğrencilere kendilerini birden çok yöntemle (örneğin; görsel, işitsel, uzamsal, dilsel, el hareketi) ifade edebilecekleri ve kendi dijital metinlerini büyük kolaylıkla paylaşabilecekleri dijital bir alan sağlar. (Jewitt, 2008)

Önyargı 7: Şiir Tek Başına Yapılan Bir Sanattır

Yazılı metinlere verilecek dönütlerin oluşturulması ve ifadesinde konuşmanın önemi küçümsenemez; aynı yaklaşım öğrencilerin tek başına yapılan bir sanat olarak kabul ettikleri şiir yazımı için de geçerlidir. Bir öğretmen adayı şunları söyledi: "Çoğu zaman, öğretmenler tüm şiir çalışmalarını bir araya toplar ve öğrenciler evde kendi başlarına çok iş yaparlar." Bu yaklaşım yazmanın bireysel temelde yapılması fikrini kesinlikle devam ettirecektir.

Kendi şiirini yaratma sürecinden söz ederken, bir başka öğretmen adayı: "Hala o kadar zorlandığım bir noktadayım ki, beni o aşamada tutmasına göz yumuyorum. Yani, kendiniz rahat hissettiğiniz ancak başkalarıyla gerçekten çok [paylaşmadığınız] aşamadayım, " diyerek belki de şiirle baş başa kalmanın, paylaşım yapmadan önce çok önemli olduğunu akla getiren bir yorumda bulundu. Ancak, katılımcıların çoğu Wiki'nin işbirlikçi yönünü bu konuda çok yardımcı buldu. Araştırma sonrası yapılan ankette birçoğu Wiki'nin sağladığı "etkileşim" ve "iş birliği" olanakları hakkında yorum yaptı. Bir tanesi şunu yazdı:

"Taslak metin hazırlama ve eseri paylaşma fikrini seviyorum. Bu hem cesaret veriyor hem de bir atölye ortamının oluşmasını kolaylaştırıyor gibi görünüyor. Dijital ortam, insanların eserlerini internet/wiki öncesi dönemde kesinlikle mümkün olmayan bir şekilde paylaşmalarına olanak vermede olağanüstü. Aradaki engelleri kaldırıyor, anonimliğe vb. izin veriyor. Şiir, okunma/yorumlama açısından inanılmaz derecede kişisel ve öznel, yalnız wikilerde/bloglarda paylaşım, kendini tanıtmaya faktörünü ortadan kaldırıyor ve şiiri iş birliğine daha açık hale getiriyor -bence tam olarak şiirin olması gerektiği hale."

Bir başka katılımcı, "Bu bana sınıf içi tartışmaları ve çevrimiçi akran metin düzenlemelerini şekillendirmek için harika bir model oluşturdu" dedi ve birçoğu kendi sınıfları olduktan sonra İngilizce derslerine bir Wiki ilave edeceklerini söyledi.

Geleceğe Bir Bakış

Öğretmen adaylarımızın şiir ve şiir öğretimine ilişkin varsayımları hakkındaki ilk tahminlerimiz, Wiki-Ed şiir projesindeki tartışmalara dayanarak doğrulandığında, öğrencilerimizin şiir öğretimine de olumlu bir şekilde yaklaşabilmeleri için bu çalışmada olumlu bir şiir deneyimi yaşamalarını sağlamak bizim için de önemli hale geldi. Öğretmenlerin inanç ve tutumları öğrencilerin öğrenmesini fazlasıyla etkiler ve eğer öğretmenler öğrencilerinin şiirden hoşlanmayacağına inanıyorsa veya kendileri şiir konusunda endişe duyuyorlarsa, bu gerçekleştiren bir kehanet haline gelebilir.

Sadece teknoloji kullanıcısı değil, daha da önemlisi, teknolojiyi sorgulayan ve üreten öğretmenler yetiştirmeyi umuyoruz (Selber, 2004). Wiki'ye katılımları sayesinde, öğretmen adaylarımız iş birliğine dayalı bilgi üretimi ile meşgul oldular ve kendilerine kullanıcı, sorgulayıcı ve üretici olarak değer veren bir ortamda öğrenmelerini gerçekleştirdiler. Onlardan "Şiir Öğretiminde Yapılması ve Yapılmaması Gerekenler" in bir özetini oluşturmalarını açıkça istemememize rağmen, şiir pedagojisi hakkında pek çok konuya değindiler. Şiir okuma, yazma ve tartışma için toplu olarak ortaya koydukları önerilerden bazıları şunlardır:

1. Çağdaş şiirle başlayın. Öğrenciler çağdaş şiirle tanıştıklarında ve kendilerini daha rahat hissettiklerinde, öğretmen daha eski şiirleri getirebilir ve diğer dönemlerden şairlerin çağdaş öğrencilerin yaşamlarındaki benzer deneyimler hakkında neler yazdıklarını gösterebilir.

2. Şiiri öğrenci ile bağlantılı hale getirin. Günümüz ergenlerini ilgilendiren konularla ve bunlarla ilgilenen sanatçılardan (rap sanatçıları dâhil) yararlanın. Öğrencileri şiirle ilgili tartışmalara katmanın bir yolu olarak yeni teknolojilerden yararlanın.

3. Şiiri gizemden arındırın. Öğrencilerin şiiri anlayabileceklerini ve şairlerin şiiri gizemliymiş gibi gösteren tarzda dille bilinçli olarak oynadıklarını anlamalarına yardımcı olun; gizemden korkmak yerine, onu kucaklayabilir ve şiirleri haz alınacak sanatsal bulmacalar olarak görebiliriz.

4. Şiirin anlamına ulaşmaya aşırı vurgu yapmaktan kaçının. Analiz gereklidir ve dikkatli bir okuma faydalı olabilir, ancak dikkatli okumayı öğretmek ölçülü olmayı gerektirir. Öğretmenin rolü, edilgen alıcılara "doğru" cevapların dağıtıcısı olmak değil, öğrencileri şiirin anlaşılması için yönlendirmektir.

5. Şiir okuma ve yazmayı yıl veya dönem boyunca çeşitlendirin. Şiir öğretimi ile ilişkilendirilen "bir seçki yarat" yaklaşımı, öğretmenlerin öğrencilerinden genellikle bir haiku, bir tanka, bir diamante, bir akrostiş vb. dâhil ederek şiir koleksiyonlarını tamamlamalarını istemelerine yol açar. Şiir türlerinin yapısal özelliklerini temel alan bu bağımlılık, genellikle şiiri daha derin seviyelerde ele almaktan ziyade basite indirgenmiş şiire giden yolu açar.

6. Basit yapıları bir şiir ve tek bir konuyla ufak ufak başlayın. Öğrencilerden şiir yazmalarını isterken, öğretmenler bazen daha zor şiir türlerine doğru, o türü okumak ve onunla ilgili deneyim kazanmak için yeterince zaman harcamadan örneğin bir sonenin ne olduğu ve kafiye şemasının nasıl olabileceğinin ana hatlarını içerenden biraz daha fazla bilgi vererek, dev adımlar atarlar.

7. Şiiri değerlendirin, kişiyi değil. Şiirsel sesin ille de yazarla eşit olduğunu varsayma hatasını yapmamalıyız.

8. Öğrencilere kendilerini güvende hissettikleri ve iş birliğine dayalı bir ortamda şiir tartışmaları için çok sayıda fırsat verin. Öğrencileri sınıfın dört duvarının ötesinde tartışmalara dâhil etmek için Wiki gibi yeni iletişim alanlarından yararlanın.

Bulgularımız, öğretmen yetiştirme programları ve onların ötesinde daha geniş bir yelpazede şiir öğretimi için tavsiyeleri beraberinde getirmektedir. Şiiri öğrencilerin hayatıyla ilişkilendirme ve onu erişilebilir hale getirmenin yollarını bulmanın yanı sıra, çoklu ortamlar kullanarak şiiri basılı olduğu sayfadan ayağa kaldırmalıyız. Bulgularımız ayrıca, sosyal amaçlı yazılımların kullanımında daha fazla iyileştirme için tavsiyelere ve o yazılımların mesleklerine çok sayıda farklı uluslararası bağlamda yeni başlayan öğretmenler için İngilizce müfredatının geleneksel olarak zorluklar sunan bir yönü olan şiir öğretiminde kendilerine güvenlerini oluşturmak için bir araç olarak potansiyel değerine ilişkin sonuçları da beraberinde getirmektedir.

Bazı katılımcılar projenin şiir türleri ile ilgili anlayışlarını geliştirdiğini ve genelde alan bilgilerini, özelde şairler, şiir ve pedagoji hakkındaki bilgilerini genişlettiğini belirtti. Diğerleri, araştırma sonrası yapılan anketlerde, bir Wiki'de şiirle meşgul olmanın coşku yarattığını, yaratıcılığı ve iş birliğini teşvik ettiğini söylediler. Birkaç öğretmen adayı da Wiki'nin şiire erişilebilirliği artırmaya hizmet ettiğini söyledi. Bir katılımcı, "Wiki'ler, farklı şiir türlerini paylaşmak ve bunlarla deneyler yapmak için mükemmel bir yoldur. Ayrıca, benzer düşünen meslektaşlarınızla paylaştığınız için ortam çok olumlu, tehditkâr değil." ifadesini kullandı.

Harekete Geçin

Öğrencilerinizi şiir hakkında konuşturun!

1. Öğrencileriniz için bir Wiki oluşturun (Wikispace'ler çok kullanıcı dostudur).

2. Öğrencilerinizi tartışma gruplarına ayırın.

3. Çeşitli tarihsel dönemlerden bazı şiir tanımlarını Wiki'de yayınlayın ve öğrencilerden en sevdikleri tanımı seçmelerini ve nedenini açıklamalarını isteyin.

4. Öğrencilerden en sevdikleri şiiri Wiki'de yayınlamalarını ve onu neden sevdiğini açıklamalarını isteyin. Onlara harekete geçirici sorular sorun. Örneğin: Hangi görseller size hitap ediyor? Şiirle kişisel bağlantılarınız nelerdir? Size ne düşündürüyor ya da ne hissettiriyor? Şairin kullandığı bazı ilgi çekici kelime veya ifadeler nelerdir ve neden onları ilginç buluyorsunuz?

5. Sınıfınızda bir şiir atölyesi düzenleyin ve öğrencilerden şiirlerinin bir taslağını akranlarının okuması için Wiki'de yayınlamalarını isteyin. Öğrencilerden gruplarında yayınlanan diğer şiirleri yorumlamalarını isteyin.

6. Wiki'de çeşitli görüntüler yayınlayın ve öğrencilerden gruplarında o görüntülerden yola çıkarak ortak bir şiir yazmalarını oluşturmalarını isteyin. Öğrencileri diğer grupların alanlarını ziyaret etmeye ve şiirleri hakkında yorum yapmaya davet edin.

7. Öğrencilerin PhotoStory gibi hikâye anlatımı yazılımları kullanarak dijital şiirler oluşturmalarını sağlayın (ücretsiz indirilebilir). Bir Wiki'de çalışmak, görüntü, ses/müzik, ilginç yazı

tipleri ve hareket paylaşımı içerebilen dijital metinler oluşturabilmek anlamına gelir ve öğrencilerin çalışmalarını güvenli bir çevrimiçi ortamda daha geniş bir kitle ile paylaşımlarını sağlar!

8. Başarıyı kutlayın! Ebeveynleri Wiki'deki şiirleri görmeye ve yorum yapmaya davet edin.

Araştırmanın başlangıcında hepsi kendisini şiirle ilgili pedagojik bilgi konusunda sınırlı veya çok sınırlı bir bilgiye sahip olarak tanımlayan öğretmen adaylarının çoğu araştırma sonunda kendilerini şiir konusunda iyi veya çok iyi pedagojik bilgiye sahip kişiler olarak tanımlayarak, bilgilerinin kayda değer oranda arttığını, söylediler. Şu açıktır ki, algıdaki bu değişiklikler, öğretmenlerin kendi gelişmekte olan sınıf içi uygulamalarından ve şiir öğretimiyle uğraşan diğer İngilizce öğretmenleriyle günlük iletişimlerinden ve onların desteğinden de doğrudan etkilendi. Muhakkak ki, şiir okuma ve yazma ile ilgili öneriler listesinde ortaya konulan şiir pedagojisi hakkında derinliği gösteren bu anlayış, bu yeni başlayan öğretmenler grubunun yalnızca türü öğretmekle kalmayıp, aynı zamanda şiir yaratmada tutkulu öğretmenler olma yolunda da iyi yönde gittiklerini göstermektedir. Pek çok öğretmen yetiştirme programı bu tür bir ilgiyi şiire vermez. Yine de birçok öğretmen adayı için şiir öğretme olasılığı kayda değer bir kaygı uyandırmaktadır. Öğrencilerimizin şiir Wiki'sine katılımları yoluyla deneyimledikleri yoğun tecrübe, onlara tartışma, paylaşma, iş birliği yapma ve nihayetinde bir tür olarak şiir hakkındaki önyargılarını ve şiirin öğretilmesi gereken yolu yeniden gözden geçirmek için ortam ve zaman sağladı. Diğer öğretmenlerin ve öğretmen eğitimcilerinin, bir Wiki'nin 21. yüzyıl öğrenme alanlarında bu bilgileri geliştirmek için sunabileceği potansiyel olanakları değerlendireceğini umuyoruz.

Kaynaklar

- Auden, W.H. (1989). *The dyer's hand and other essays*. New York: Vintage International.
- Baldwin, M. (1959). *Poetry without tears*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Benton, P. (1999). Unweaving the rainbow: Poetry teaching in the secondary school I. *Oxford Review of Education*, 25(4), 521–531. doi:10.1080/030549899103964
- Benton, P. (2000). The conveyor belt curriculum? Poetry teaching in the secondary school II. *Oxford Review of Education*, 26(1), 81–93. doi:10.1080/030549800103872
- Coleridge, S.T. (1990). *Table talk I in collected works*. London: Routledge. (Original work published 1827)
- Davies, J., & Merchant, G. (2007). Looking from the inside out: Academic blogging as new literacy. In M. Knobel & C. Lankshear (Eds.), *A new literacies sampler* (pp. 167–198). New York: Peter Lang.
- Driscoll, K. (2007). Collaboration in today's classrooms: New web tools change the game. *Multimedia & Internet@Schools*, 14(3), 9–12.
- Dymoke, S., & Hughes, J. (2009). Using a poetry wiki: How can the medium support pre-service teachers of English in their professional learning about teaching poetry writing in a digital age? *English Teaching: Practice and Critique*, 8(3), 91–106.
- Gee, J. (2004). *Situated language and learning: A critique of traditional schooling*. New York: Routledge.
- Grotz, J. (2005). *Here comes everybody: Writers on writing blog*. Retrieved February 1, 2011, from herecomeseverybody .blogspot.com/2005/05/photo-credit-michael-p.html
- Jewitt, C. (2008). *Technology, literacy and learning: A multimodal approach*. New York: Routledge.
- Knobel, M., & Lankshear, C. (Eds.). (2007). *A new literacies sampler*. New York: Peter Lang.
- Knobel, M., & Lankshear, C. (2009). Wikis, digital literacies and professional growth. *Journal of Adult and Adolescent Literacy*, 52(7), 631–634. doi:10.1598/JAAL.52.7.8
- Knobel, M., & Wilber, D. (2009). Let's talk 2.0. *Educational Leadership*, 66(6), 20–24.
- Lankshear, C., & Knobel, M. (2003). *New literacies: Changing knowledge and classroom learning*. Buckingham, England: Open University Press.
- Lockward, D. (1994). Poets on teaching poetry. *English Journal*, 83(5), 65–70. doi:10.2307/820417
- Luce-Kapler, R. (2007). Radical change and wikis: Teaching new literacies. *Journal of Adult & Adolescent Literacy*, 51(3), 214–223. doi:10.1598/JAAL.51.3.2
- Nichols, C. (2002). Responding in kind: Down in the body in the undergraduate poetry course

"Wiki-Ed'de Şiir": Öğretmen Adaylarının Şiir ve Şiir Öğretimi Hakkındaki Ön Yargılarını Değiştirmek

(Thoughts on Bakhtin, hypertext, and cheap wigs). *Enculturation*, 4(1). Retrieved July 28, 2008, from enculturation.gmu.edu/4_1/responding

Pike, M. (2000). Keen readers: Adolescents and pre-twentieth century poetry. *Educational Review*, 52(1), 13–28. doi:10.1080/00131910097379

Richardson, W. (2006). *Blogs, wikis, podcasts, and other powerful web tools for classrooms*. Thousand Oaks, CA: Corwin.

Selber, S. (2004). *Multiliteracies for a digital age*. Carbondale: Southern Illinois University Press.